

prof. dr. sc.
Milorad Nikčević
14. 1. 1941. – 13. 10. 2021.

Plodni graditelj hrvatsko-crnogorskih kulturnih veza i metodičar hrvatskoga jezika

Milorad Nikčević (Stubica/Pješivica, Crna Gora, 14. siječnja 1941. – Osijek, 13. listopada 2021.) umro je nakon duge bolesti u Osijeku, gdje su mu odane posmrtno počasti, a njegov je prah pokopan u rodnoj Crnoj Gori čijoj je kulturnoj i političkoj afirmaciji te razvijanju veza Crne Gore i Hrvatske cijeli svoj život. Bio je književni povjesničar, teoretičar, metodičar hrvatskoga jezika i književnosti, umirovljeni profesor Filozofskoga fakulteta u Osijeku, nekadašnji član Odsjeka za hrvatski jezik i književnost te utemeljitelj i voditelj Katedre za metodike i metodologiju znanstveno-istraživačkoga rada.

Ovaj ugledni znanstvenik, redoviti sveučilišni profesor i crnogorski akademik rođen je u Crnoj Gori, osnovnu školu završio je u Bogetićima, a realnu gimnaziju u Nikšiću. Diplomirao je studij slavistike (jugoslavistiku i rusistiku) na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu magistrirao je 1976. godine s tezom *Stefan Mitrov Ljubiša i Njegoš – uticaji i paralele*. Doktorsku disertaciju pod naslovom *Crnogorska pripovijetka od 60-ih godina 19. vijeka do Prvog svjetskog rata* obranio je 1985. godine na Filološkom fakultetu u Beogradu i stekao akademski stupanj doktora filoloških znanosti.

Studijski se usavršavao na Državnom sveučilištu „Lomonosov“ u Moskvi (1975) i SAD-u na University of UCLA (Los Angeles, 1989), potom na zagrebačkom Filozofskom fakultetu (1996) i na University of California, Berkeley (2001).

Više od jednog desetljeća predavao je hrvatski i ruski jezik s književnošću kao srednjoškolski profesor u školskom centru Ruđera Boškovića u Osijeku. Radio je u Zajednici općina Slavonije i Baranje sa sjedištem u Osijeku, a potom kao republički savjetnik/inspektor za prosvjetu, znanost i kulturu Ministarstva prosvjete u Zagrebu (1980–1986). Od 1979. do 1986. godine predavao je kao sveučilišni predavač ruski jezik (dopunski rad) na Medicinskom fakultetu i Višoj medicinskoj školi Sveučilišta u Zagrebu (dislocirani studij u Osijeku).

Utemeljitelj je crnogorskog studija (1995) Montenegrina (Crnogorska književnost, Povijest crnogorske kulture i civilizacije) i prvi je gostujući profesor toga studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1996). Predlagač je programa i nositelj kolegija Hrvatske književne komunikacije s crnogorskom književnošću (vidovi i aspekti) na poslijediplomskom i doktorskom studiju Hrvatski jezik i književnost u kontekstu srednjoeuropskih jezika i književnosti na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Osnivač je i potpredsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ (1990), Nacionalne zajednice Crnogoraca (1993), predsjednik Crnogorskog društava „Montenegro – Montenegrina“ u Zagrebu (1995–1997) i Crnogorskog kulturnog društva „Montenegro – Montenegrina“ u Osijeku (1997). Potpredsjednikom je Hrvatsko-crnogorskog društva prijateljstva „Croatica Montenegrina“ RH (2000) i Saveza crnogorskih udruženja Republike Hrvatske (2002). Profesor Nikčević bio je inicijator, pokretač i realizator osnivanja Crnogorske pravoslavne crkve u Republici Hrvatskoj (2005).

Za stručni, znanstveni i pedagoški rad dobio je više priznanja i nagrada. Posebno se ističe zlatni Pečat grada Osijeka (2003) „za izuzetna ostvarenja u području znanosti“. O znanstvenom, kulturnom i prosvjetnom portretu prof. Nikčevića snimljeno je više televizijskih emisija, dokumentarnih priloga na HRT-u, Crnogorskoj državnoj televiziji i drugim televizijskim postajama u zemlji i inozemstvu.

Milorad Nikčević autor je tridesetak monografskih znanstvenih i stručnih publikacija, urednik i priređivač tridesetak knjiga i zbornika radova, gotovo 800 stručnih radova, oko 200 eseja i članaka u periodičkim publikacijama te više od stotinu predgovora, pogovora i recenzija. Od njegovih knjiga valja izdvojiti: *Transformacije i strukture: književne i metodičke studije* (1982), *Metodičko-problemske književne komunikacije* (1991), *Hrvatski i crnogorski književni obzori* (1995), *Na civilizacijskim ishodištima* (1999), *Odsjaji kultura: hrvatska i crnogorska kultura stoljećima* (2002), *Ogledi/studije/susreti: apologetika crnogorskoga jezika* (2004), *Komparativna filo-*

loška odmjeravanja (2006), *Identitetske aporije: odbrana crnogorskoga identiteta: rasprave, kolumne, intervjui* (2020).

Bio je dugogodišnjim voditeljem institucionalnih međunarodnih projekata Jezici i kulture u doticaju (1994–2000), Kulture u doticaju: stoljetne hrvatsko-crnogorske veze (komparativni kontekst) (2002–2007) i Kulture u doticaju: stoljetni hrvatski i crnogorski književno-kulturni identiteti (2007–2011).

Milorad Nikčević glavni je pokretač i organizator značajnoga Međudržavnoga (Crna Gora i Hrvatska) i međunarodnoga projekta Dani Ivana Mažuranića (1814–1890) u Crnoj Gori održanog na Cetinju od 27. rujna. do 1. listopada 2009. godine.

Profesor Nikčević bit će upamćen kao angažirani prosvjetni djelatnik, oštri polemičar, intelektualac širokih filoloških interesa, ali i kao mentor koji je nesebično iskazivao neprestanu potporu svojim studentima, kolegama i asistentima. Osim toga potrebno ga je pamtiti i kao graditelja mostova među različitim narodima i njihovim kulturama, a naročito po gradnji mostova između njegovih dviju domovina – Crne Gore i Hrvatske.

Jakov Sabljic

